

φιλοκαλικά σταχυολογήματα

60

2020.9

...διαβάζω...άκούω...καταγράφω

"ἔδοξε τοίνυν ἡμῖν τὰ ἐκ φιλομαθείας συνενεγκεῖν εὐρήματα" (Κύριλλος Ἀλεξανδρείας)

πολεμικές τέχνες - 1

Δέν ἀντιστάθηκε στους ληστές, ἄν καί κρατοῦσε τσεκούρι

Ἦταν 12 Σεπτεμβρίου 1804, κι ὁ πατήρ Σεραφεῖμ ἔκοβε ξύλα μέσ' στοῦ δάσους. Τρεῖς ἄνδρες τὸν πλησίασαν καὶ γεμάτοι ἀλαζονεία τοῦ ζήτησαν χρήματα.

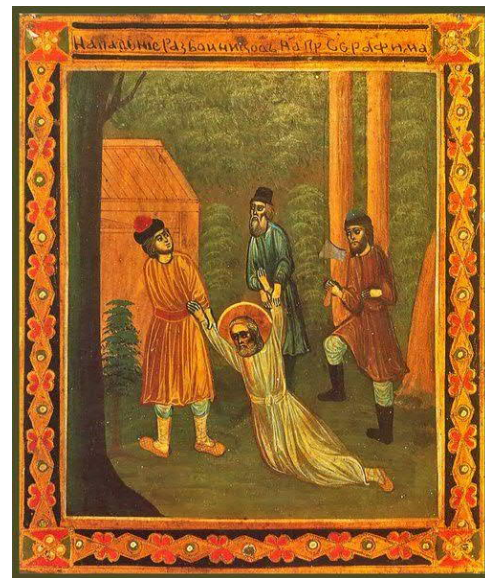
— Τόσοι ἄνθρωποι ἔρχονται νὰ σέ δοῦν. Σοῦ φέρνουν λεφτά. Πρέπει νὰ ἔχεις.

— Δὲν παίρνω τίποτε ἀπὸ κανένα.

Τότε ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς τρεῖς τοῦ ρίχτηκε ἀπὸ πίσω, ἀλλὰ ἀντὶ νὰ τὸν ρίξει, ἔπεσε ὁ ἴδιος κάτω.

Ἀπὸ τὰ νιάτα του ὁ πατήρ Σεραφεῖμ ἦταν γνωστὸς γιὰ τὴν ἀσυνήθιστη φυσικὴ του δύναμη. Εἶχε τὸ τσεκούρι στοῦ χέρι καὶ θὰ μπορούσε νὰ ἀμυνθεῖ. Σκέφθηκε ὅμως τὸν Χριστό. Προτίμησε καὶ αὐτὸς νὰ χυθεῖ τὸ δικό του αἷμα, παρὰ νὰ χύσει τῶν ἄλλων. Ἄφησε τὸ τσεκούρι του νὰ πέσει καὶ σταυρώνοντας τὰ χέρια στοῦ στήθους του: «*Κάνετε αὐτὸ ποὺ ἦλθατε νὰ κάνετε*», εἶπε.

Ἀφοῦ μάζεψε τὸ ἐργαλεῖο ἀπὸ κάτω, ἕνας ἀπὸ τοὺς ἄνδρες χτύπησε τὸν ἐρημίτη στοῦ κεφάλι. Αὐτὸς ἔπεσε κάτω, ἀναίσθητος καὶ τὸ αἷμα κυλοῦσε ἄφθονο ἀπὸ τὴ μύτη του, τὸ στόμα του, τ' αὐτιά του. Συνεχίζοντας νὰ τὸν κτυπᾶνε μὲ γροθιές, μὲ κλωτσιές καὶ μὲ ξύλα, τὸν ἔσυραν οἱ ἀγροῖκοι μέχρι τὸ κελλί του. Ἐκεῖ μέσ' στὴν εἴσοδο τὸν ἔδεσαν σφικτὰ μὲ σκοπὸ νὰ τὸν ρίξουν μέσ' στοῦ νερό. Ἐπειδὴ ὅμως φαινόταν ἤδη πεθαμένος, τὸν ἐγκατέλειψαν, γιὰ νὰ τρέξουν γρήγορα στοῦ ἐσωτερικὸ τῆς ἴσμπα¹ καὶ νὰ ψάξουν γιὰ τὸ θησαυρό, τὴν ὑπαρξη τοῦ ὁποῖου εἶχαν γιὰ σίγουρη. Διέλυσαν τὴ σόμπα, ἔβγαλαν τὸ

¹ Ἴσμπα: ρωσικὸ ἀγροτικὸ φτωχόσπιτο, συνήθως ξύλινο, μὲ ἕνα δωμάτιο· καλύβια οὐσιαστικά.

πάτωμα — τὸ δωμάτιο δὲν περιεῖχε τίποτε ἐκτὸς ἀπὸ μία εἰκόνα καὶ στὴ γωνιὰ τρεῖς πατάτες. Τότε κατατρομαγμένοι τῷβαλαν στὰ πόδια.

Ὁ πατὴρ Σεραφεῖμ συνῆλθε καὶ μὲ πολλὴ δυσκολία ἐλευθερώθηκε ἀπὸ τὰ δεσμά του. Εὐτυχῶς ἐκείνη τὴ στιγμή περνοῦσαν κάτι μοναχοί. Ἕνας ἀπ' αὐτοὺς ἔτρεξε νὰ εἰδοποιήσει τὸν ἡγούμενο. Μὲ πολὺ μεγάλες προφυλάξεις, μετέφεραν τὸν τραυματισμένο στὸ μοναστήρι. Ἡ ὄψη του προκαλοῦσε φόβο: μαλλιά καὶ γένια ἀνακατεμένα, γεμάτα σκόνη καὶ λάσπη, πρόσωπο πρησμένο, αὐτιά καὶ χεῖλη μαῦρα ἀπὸ πηγμένο αἷμα, ροῦχα ματωμένα, ποὺ κολλοῦσαν πάνω στὶς πληγές. Μὲ φωνὴ ποὺ δὲν ἦταν παρὰ μία ἄχνα, ζήτησε τὸν ἡγούμενο καὶ τὸν πνευματικό του καὶ τοὺς διηγήθηκε τί συνέβη.

Κανεὶς δὲν πίστευε ὅτι θὰ μπορούσε νὰ ἐπιζήσει. Γιὰ ὀχτῶ μέρες, ὁ πατὴρ Σεραφεῖμ δὲν μπόρεσε οὔτε νὰ πιεῖ, οὔτε νὰ φάει, οὔτε νὰ κοιμηθεῖ. Γιὰ νὰ κάνει τὸ χρέος του ὁ ἡγούμενος ἔστειλε στὸ Ἄρζαμάς, τὴν πιὸ γειτονικὴ πόλη, νὰ φωνάξουν γιατροὺς. Οἱ γιατροὶ ἀκροάσθηκαν τὸ φτωχό, βασανισμένο σῶμα, βρῆκαν μία ρωγμὴ στὸ κρανίο, σπασμένα πλευρά, θλάση στὸ στήθος καὶ πολλὰ τραύματα... Ὁ ἐρημίτης ἀρνήθηκε κατηγορηματικὰ τὴ βοήθεια τῶν γιατρῶν.

Πέντε μῆνες ἔκανε νὰ συνέλθει. Ἐν τῷ μεταξύ βρέθηκαν οἱ ἔνοχοι. Ἦταν κάτι χωρικοὶ ἀπὸ ἓνα διπλανὸ χωριό, τὸ Κρέμενοκ. Ἔπρεπε νὰ τιμωρηθοῦν αὐστηρά!

Ὁ πατὴρ Σεραφεῖμ δὲν εἶχε ὅμως τὴν ἴδια γνώμη. «Ὅποια καὶ νάναί ἡ προσβολή, ἔλεγε, δὲν πρέπει ποτὲ κανεὶς νὰ ἐκδικεῖται. Ἀντίθετα, πρέπει νὰ συγχωρεῖ τὸν ἔνοχο μὲ ὅλη του τὴν καρδιά, ἀκόμη καὶ ἂν ἡ καρδιά ἀντιστέκεται σ' αὐτό. Δὲν πρέπει κανεὶς νὰ κρατᾶ κατὰ τοῦ πλησίον του τὴν παραμικρὴ μνησικακία, κανένα μίσος, ἀλλὰ πρέπει νὰ τὸν ἀγαπᾶ, καὶ ὅσον τὸ δυνατὸν νὰ τοῦ κάνει καλό».

«Ἀγαπάτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν», εἶπε ὁ Χριστὸς καὶ «προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν διωκόντων ὑμᾶς». ² «Ἐάν δέ μή ἀφήτε τοῖς ἀνθρώποις τὰ παραπτώματα αὐτῶν, οὐδέ ὁ πατὴρ ὑμῶν ἀφήσει τὰ παραπτώματα ὑμῶν». ³

Μήπως καὶ ἐμεῖς κάθε μέρα, ὅταν ἀπαγγέλλουμε τὴν Κυριακὴ προσευχή, δὲν λέγουμε — μὲ τὸ στόμα μας μόνο, δυστυχῶς — : «Ἄφες ἡμῖν τὰ ὀφειλήματα ἡμῶν, ὡς καὶ ἡμεῖς ἀφίεμεν τοῖς ὀφειλέταις ἡμῶν»;

² Ματθ. 5:44.

³ Ματθ. 6:15.

Ὁ πιστός μαθητής τοῦ Κυρίου, πού θεωρεῖ τή συγγνώμη τόν ἀκρογωνιαῖο λίθο τῆς ἀληθινῆς πίστεως, ὑπερασπίσθηκε ἐνώπιον τῶν ἀρχῶν αὐτοῦς πού τοῦ ἐπιτέθηκαν.

«Ἐὰν τοὺς κάνετε καὶ τὸ παραμικρὸ κακὸ, ἀπειλήσε ἡρεμα, θὰ φύγω ἀπὸ τὸ Σάρωφ καὶ θὰ πάω κάπου ἄλλοῦ, πού δὲν θὰ μπορεῖτε νὰ μὲ βρεῖτε».

Οἱ ἀρχές συμμορφώθηκαν μὲ τὴν ἀπαίτησή του καὶ ἡ ἀνθρώπινη δικαιοσύνη ἄφησε ἀνενόχλητους τοὺς δράστες. Ἐπειτα ἀπὸ λίγο ὅμως ἡ θεία δικαιοσύνη τιμώρησε τὴ σκληροκαρδία τῶν ἐνόχων. Μία πυρκαγιὰ κατέστρεψε τὸ Κρέμενοκ καὶ οἱ καλύβες τῶν κακοποιῶν ἔγιναν παρανάλωμα τῆς φωτιᾶς. Μετανοημένοι καὶ συντετριμμένοι, ἦρθαν νὰ πέσουν στὰ πόδια αὐτοῦ πού λίγο ἔλειψε νὰ δολοφονήσουν.⁴

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Πέρσης ἀντιμετώπισε τοὺς ληστές μὲ τὸν δικό του τρόπο:

*«Ἐλεξαν γιὰ τὸν ἀββᾶ Ἰωάννη τὸν Πέρση ὅτι κάποτε πῆγαν σ' αὐτόν κακοῦργοι, καὶ αὐτός ἔφερε λεκάνη καὶ τοὺς παρακαλοῦσε νὰ τοὺς πλύνει τὰ πόδια. Ἐκεῖνοι ντράπηκαν καὶ τοῦ ἔβαλαν μετάνοια».*⁵

Ἄν μπορεῖ νὰ τὰ βγάλει πέρα κανεὶς χωρὶς ν' ἀνοίξει ρουθούνη, ἀκόμα καλύτερα!

«Ὁ πατήρ Σεραφεῖμ ἦταν γνωστός γιὰ τὴν ἀσυνήθιστη φυσικὴ του δύναμη», εἶδαμε πιό πάνω.

Ἦταν 'σωματώδης' καὶ μπορούσε νὰ ἀντισταθεῖ καὶ νὰ ὑπερασπισθεῖ τὸν ἑαυτό του. Σκέφθηκε ὅμως τὸν Χριστό. Προτίμησε νὰ ὑποστεῖ τίς συνέπειες καὶ νὰ χυθεῖ τὸ δικό του αἷμα, παρὰ νὰ χύσει τὸ αἷμα δυστυχισμένων συναθρώπων του.

Ἄφησε τὸ τσεκούρι του νὰ πέσει ἀπὸ τὰ χέρια του καὶ σταυρώνοντας τὰ χέρια στὸ στήθος του: «Κάνετε αὐτὸ πού ἦλθατε νὰ κάνετε», εἶπε.

Ἐπὶ ἔτι μιὰ ἄλλη διήγηση γιὰ ἓνα ἄλλο σωματώδη ἀσκητή, τὸν γέροντα Σιλουανὸ τὸν ἀθωνίτη.

⁴ Εἰρήνης Γκοραῖνωφ, Ὁ Ἅγιος Σεραφεῖμ τοῦ Σάρωφ, ἐκδ. «Τῆνος», Ἀθήνα 1982, σελ. 74-77.

⁵ Γεροντικό, Ἰωάννης ὁ Πέρσης, 2

«Ήταν άνθρωπος μέ ἐξαιρετική φυσική δύναμη... μπορούσε μέ τή γροθιά του νά σπάσει σανίδα μεγάλου πάχους καί νά σηκώσει μεγάλα βάρη, εἶχε σπάνια ἀντοχή».⁶

Χρησιμοποίησε στά νειάτα του τή σωματική του δύναμη, ἀλλά... στερνή μου γνώση νά σ' εἶχα πρῶτα.

Ἡ φυσική του ὑπεροχή (τό 'πλεονέκτημα'), ἡ ὁποία ἀργότερα τόν ἐξυπηρέτησε στίς μοναχικές του ἀσκήσεις, ἔγινε αἰτία γιά τό μεγαλύτερο ἀμάρτημά του, γιά τό ὁποῖο μετανόησε ἔπειτα μέ πολλή συντριβή.

Εἶναι ἓνα περιστατικό ἀπό τή νεότητά του πού τό κατέγραψε ἀργότερα ὁ ἴδιος:

Συμεών ἦταν τό ὄνομά του στόν κόσμο. Κάποια μέρα πού τό χωριό γιόρταζε τόν πολιούχο ἅγιό του, ὁ Συμεών περπατοῦσε μέ ἓνα φίλο του στόν κεντρικό δρόμο παίζοντας ἀκορντεόν.

Δυό ἀδέλφια, οἱ τσαγκάρηδες τοῦ χωριοῦ, ἐρχόταν ἀπό τήν ἀντίθετη κατεύθυνση πρὸς τό μέρος τους. Ὁ πιό μέγας, ἄντρας μέ τεράστιο ὕψος καί δύναμη, κι ἐπί πλέον γνωστός σκανδαλοποιός ἦταν στά «κέφια» του. Ὅταν πλησίαζε, ἄρχισε περιπαικτικά νά προσπαθεῖ ν' ἀρπάξει τό ἀκορντεόν ἀπό τόν Συμεών, ὁ ὁποῖος ὅμως κατόρθωσε νά τό δώσει στόν σύντροφό του.

Ὁ Συμεών στάθηκε μπροστά στόν τσαγκάρη καί προσπάθησε νά τόν πείσει νά τραβήξει τό δρόμο του. Αὐτός ὅμως θέλοντας, καθώς φαίνεται, νά δείξει τήν ἀνωτερότητά του μπροστά σ' ὄλους τούς νεαρούς τοῦ χωριοῦ, καί μάλιστα τέτοια μέρα πού τά κορίτσια ἦταν ἔξω καί παρακολουθοῦσαν τή σκηνή μέ γέλια, ἐπιτέθηκε ἐναντίον τοῦ Συμεών. Νά πῶς τό διηγεῖται ὁ ἴδιος ὁ Γέροντας:

«Στήν ἀρχή σκέφτηκα νά ὑποχωρήσω, ἀλλ' ἀμέσως φοβήθηκα τίς εἰρωνεῖες τῶν κοριτσιῶν καί τόν χτύπησα στό στήθος. Τό σῶμα του ἐξακοντίστηκε μακριά ἀπό μένα κι ἔπεσε βαρὺς κατάχαμα στή μέση τοῦ δρόμου. Ἀπό τό στόμα του ἔβγαιναν ἀφροί καί αἷμα.

Τρομοκρατήθηκαν ὅλοι. Φοβήθηκα κι ἐγώ. Σκέφτομαι: τόν σκότωσα, καί μένω ἀκίνητος.

⁶ Ὁ Γέροντας Σιλουανός τοῦ Ἄθω, 1985, 11-12 (2013, 16-17).

Στό μεταξύ ὁ νεότερος ἀδελφός τοῦ τσαγκάρη πιάνει μιά μεγάλη πέτρα καί μοῦ τήν ρίχνει. Πρόφτασα νά γυρίσω, ἀλλά ἡ πέτρα μέ βρῆκε στή ράχη. Τότε τοῦ λέω: «Λοιπόν, τί θέλεις νά πάθεις καί σύ τό ἴδιο;» Καί ὄρμησα ἐναντίον του, ἀλλά μοῦ ξέφυγε.

Ὁ τσαγκάρης ἔμεινε ξαπλωμένος κάτω στό δρόμο πολλή ὥρα. Οἱ ἄνθρωποι ἔτρεξαν καί τόν βοήθησαν, τοῦ ἔχυναν κρύο νερό. Πέρασε περισσότερη ἀπό μισή ὥρα, ὥστόσο μπορέσει νά σηκωθεῖ καί τόν ὁδήγησαν μέ δυσκολία σπίτι του.

Σχεδόν δύο μῆνες ἔμεινε σοβαρά ἄρρωστος, ἀλλά εὐτυχῶς ἐπέζησε.

Ἐγώ ἔπρεπε νά προσέχω παντοῦ: τή νύχτα οἱ ἀδελφοί τοῦ τσαγκάρη καί οἱ φίλοι τους παραμόνευαν μέ ρόπαλα καί μαχαίρια στίς γωνιές τῶν δρόμων, ἀλλά ὁ Θεός μέ φύλαξε».⁷

«Κάποιος ἀπό τούς πατέρες ρώτησε τόν Ἀββᾶ Σισώη: Ἐάν εἶμαι στήν ἔρημο καί ἔρθει ἕνας βάρβαρος θέλοντας νά μέ σκοτώσει, ἂν τόν καταφέρω, νά τόν σκοτώσω; Κι ὁ γέροντας· ὄχι, ἀλλά ἄφησέ τον στόν Θεό. Γιατί ὅποιος πειρασμός καί ἂν ἔρθει, ὁ ἄνθρωπος πρέπει νά λέει· "Γιά τίς ἁμαρτίες μου μοῦ συνέβη αὐτό". Κι ἂν πάλι εἶναι κάτι καλό, ὅτι ἀπό οἰκονομία Θεοῦ μοῦ ἐπετράπη».⁸

Οἱ 'πολεμικές τέχνες' δέν ἀνήκουν στά ἐνδιαφέροντα τοῦ χριστιανοῦ.

Δέν εἶναι ἀδυναμία νά 'νικηθεῖς'.

Μιά στρατηγική 'ὑποχώρηση' κάνει ἐσένα στό τέλος νικητή. "Ὅσοι εἶναι 'παλληκάρια' ἄς δρέψουν γιά ἕνα διάστημα φθαρτά στεφάνια καί φθαρτούς τίτλους ὑπεροχῆς στά μάτια τῶν ἀνθρώπων, ἀλλά **τά ἀμάραντα βραβεῖα τά ἀπολαμβάνουν μόνο οἱ ἅγιοι!**

Ἐκδότης: Ἀρχιεπίσκοπος Γ.Ο.Χ. Ἀθηνῶν & πάσης Ἑλλάδος Μακάριος
Ἐπικοινωνία: archbishopmakarios@gmail.com

⁷ Ὁ Γέροντας Σιλουανός τοῦ Ἄθω, 1985, 12-13.

⁸ Γεροντικό, Σισώης, 34.